

## EDUSKUNNAN VASTAUS 114/2001 vp

### Hallituksen esitys laiksi postipalvelulain muuttamisesta

#### *Asia*

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi postipalvelulain muuttamisesta (HE 100/2001 vp).

#### *Valiokuntakäsittely*

Liikennevaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 9/2001 vp).

#### *Päätös*

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

## Laki

### postipalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* 6 päivänä huhtikuuta 2001 annetun postipalvelulain (313/2001) 13 §:n 2 momentti, 14 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti, 18 §, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 4 momentti, 27 §:n 3 momentti, 28 §:n 3 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 ja 32 §, 33 §:n 1 ja 2 momentti, 37—39 § ja 42 §:n 2 momentti sekä

*lisätään* lakiin uusi 5 a luku ja 38 a § seuraavasti:

#### 13 §

##### *Poikkeukset keräily- ja jakelutiheydestä*

Postiyrityksen tulee vuosittain toimittaa Viestintävirastolle selvitys 1 momentissa mainittujen talouksien lukumäärästä. Rajoituksen piirissä voi olla koko maassa enintään 300 taloutta. Viestintäviraston on tarvittaessa ratkaistava, mitkä taloudet kuuluvat keräily- ja jakelutiheydestä tehdyn poikkeuksen piiriin.

#### 14 §

##### *Jakelusuunnitelmat ja -sopimukset*

Viestintävirasto antaa tarvittaessa yksityiskohtaisemmat yleiset ohjeet kirjelähetysten vastaanotossa ja jakelussa tarvittavien laitteiden ja vähäisten rakennelmien sijoittelusta.

17 §

*Avaamisoikeus*

Postipaketin saa avata Viestintäviraston tähän tehtävään valtuuttama henkilö toisen henkilön läsnä ollessa. Postipaketin sisältöä ei saa tarkastaa laajemmin kuin on tarpeen avaamisen syyn vuoksi. Avattuun postipakettiin on tehtävä Viestintäviraston määräämät merkinnät. Avaamisesta on laadittava siihen osallistuneiden henkilöiden allekirjoittama pöytäkirja, joka on toimitettava Viestintävirastolle. Postiyrityksen palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä pykälässä mainittuja tehtäviä.

18 §

*Vastaanottajan selvittäminen*

Postiyrityksen tulee pyrkiä selvittämään sellaisen lähetyksen oikea vastaanottaja, joka on todennäköisesti tarkoitettu henkilökohtaiseksi. Jollei vastaanottajaa yrityksistä huolimatta saada selville, palautetaan lähetyksen postin lähettäjälle. Jollei kumpakaan saada selville, postiyrityksen tulee toimittaa lähetyksen välittömästi Viestintäviraston käsiteltäväksi. Postilähetyksen, jonka sisältö on todennäköisesti pilaantunut, saadaan kuitenkin hävittää. Postiyrityksellä ei kuitenkaan ole velvollisuutta toimittaa Viestintävirastoon sellaista avonaista lähetystä, josta ei ilmeisesti ole löydettävissä lähettäjän tai vastaanottajan selvittämistä edistäviä tietoja.

Lähetyksen, jota postin saaja ei ole halunnut ottaa vastaan, palautetaan lähettäjälle.

Postiyritys saa hävittää muun kuin todennäköisesti henkilökohtaiseksi tarkoitettua postilähetyksen, jota ei voida toimittaa vastaanottajalle tai jota tämä ei ole halunnut vastaanottaa ja jonka palauttamisesta ei ole sovittu postilähetyksen lähettäjän kanssa.

23 §

*Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös postilaatikkojen sijoittamisesta sekä korvausvelvollisuus*

Jos asianosaiset eivät sovi postilaatikkojen sijoittamisesta, siitä määrää kunnan rakennusvalvontaviranomainen ottaen huomioon kysymyksen tulevan paikan muun käytön ja tarkoituksenmukaisen postitoiminnan vaatimukset. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee ratkaissaan ottaa huomioon myös Viestintäviraston 14 §:n nojalla antamat yleiset ohjeet.

24 §

*Toimitusehdot*

Ennen kuin postiyritys ottaa käyttöön kotitalouksille tarkoitettuja toimitusehtoja, ne on toimitettava Viestintävirastolle hyväksyttäväksi. Viestintävirasto ratkaisee asian saatuaan kuluttaja-asiamiehen puoltavan kannan. Asiakkaalle tulee tiedottaa uusista toimitusehdoista vähintään kuukautta ennen niiden voimaantuloa.

27 §

*Kustannuslaskenta*

Yleispalvelun tarjoajan on toimitettava laskentajärjestelmien kuvaukset Viestintävirastolle.

28 §

*Yhteistoimintavelvoite*

Postiyritysten välisten sopimusehtojen tulee olla tasapuoliset ja kohtuulliset. Sopimuksen tulee sisältää luovutusehdot ja hinnoitteluperusteet. Sopimuksessa on otettava huomioon tässä laissa säädettyjen laatuvaatimusten noudattaminen. Postiyrityksen on toimitettava sopimus Viestintävirastolle, jonka katsotaan hyväksy-

neen sopimuksen, jos se ei ole muuta ilmoittanut kuukauden kuluessa sopimuksen toimittamisesta. Jos Viestintävirasto katsoo, ettei sopimus täytä tässä momentissa tai muualla laissa säädettyjä vaatimuksia, se voi asettaa postiyritykselle kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa sopimusta on muutettava.

## 30 §

*Yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta*

Viestintäviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Viestintäviraston on vuosittain julkaistava kertomus 5 §:ssä säädettyjen laatustandardien noudattamisesta.

## 31 §

*Valvontamaksut*

Liikenne- ja viestintäministeriö määrää Viestintäviraston suorittamasta valvonnasta postiyrityksiltä perittävät, tässä laissa tarkoitetun toiminnan liikevaihtoon suhteutetut maksut siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään. Maksujen suuruus on määrättävä siten, että ne kattavat viranomaistoiminnasta aiheutuneet kustannukset.

## 32 §

*Tiedonsaantioikeus*

Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassapidosta muualla laissa säädetään, liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Viestintävirastolla on oikeus saada postiyritykseltä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tarpeellisia tietoja postiyrityksen taloudesta ja sen harjoittamasta tämän lain mukaisesta toiminnasta.

## 5 a luku

**Postinkulun varmistustehtävät**

## 32 a §

*Viestintäviraston postinkulun varmistustehtävät*

Postinkulun varmistustehtävät kuuluvat Viestintävirastolle. Viestintäviraston on pyrittävä selvittämään postiyrityksen sille 18 §:n 1 momentin mukaisesti toimittaman postilähetysten vastaanottaja tai lähettäjä.

Viestintävirastolla on postinkulun varmistustehtäviä hoitaessaan oikeus avata suljettu kirje, jos:

1) se on välttämätöntä postilähetysten vastaanottajan selvittämiseksi lähetysten perille toimittamista varten tai lähettäjän selvittämiseksi lähetysten palauttamista varten; tai

2) on syytä epäillä, että lähetys saattaa aiheuttaa vaaraa terveydelle tai omaisuudelle.

Viestintävirastolla on postinkulun varmistustehtäviä hoitaessaan oikeus avata postipaketti, jos:

1) lähetys on vahingoittunut ja avaaminen on välttämätöntä sisällön suojaamiseksi tai sen kunnan toteamiseksi;

2) on syytä epäillä, että lähetys saattaa aiheuttaa vaaraa terveydelle tai omaisuudelle; tai

3) kyseessä on lähetys, jota postiyritys ei ole voinut toimittaa postin saajalle eikä palauttaa lähettäjälle.

Viestintävirastossa postinkulun varmistustehtävää hoitava henkilö saa avata postilähetysten vain toisen henkilön läsnä ollessa. Avatun postilähetysten sisältöä ei saa tarkastaa laajemmin kuin on tarpeen avaamisen syyn vuoksi. Avatun lähetysten päällykseen tai lähetysten mukana seuraavaan erilliseen liitteeseen on merkittävä avaamisen syy, aika ja paikka sekä säännös, jonka nojalla lähetys on avattu. Avaajien on allekirjoitettava merkintä. Avaamisesta on tehtävä myös 17 §:ssä tarkoitettu pöytäkirja.

32 b §

*Lähetyksen palauttaminen postiyritykselle*

Jos avattu lähetyksessä sisältää tietoja, joiden perusteella se voidaan toimittaa eteenpäin, Viestintäviraston on palautettava lähetyksessä postiyritykselle avaamisesta tehtyine merkintöineen. Viestintäviraston luottamuksellisuuden varmistamiseksi lähetyksessä on palautettava suljettuna. Postiyritykselle on toimitettava myös lähetyksestä löydetty osoitetiedot tai muut sellaiset tiedot, joiden avulla lähetyksessä voidaan toimittaa eteenpäin.

Postiyrityksen on toimitettava Viestintävirastolta saamansa lähetyksessä avaamisesta tehtyine merkintöineen eteenpäin, jos vastaanottaja tai lähettäjä kyetään selvittämään lähetykseen sisältyneiden tietojen perusteella.

Postiyrittäjä voi periä maksun paketin uudelleen kuljettamisesta ja palauttamisesta sekä kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun etämyyntisäännösten mukaisesti palautettavasta lähetyksestä.

32 c §

*Avatun lähetyksen säilyttäminen ja hävittäminen*

Jollei avatusta postilähetyksestä löydetä tietoja, joiden perusteella se voidaan toimittaa eteenpäin, Viestintäviraston on säilytettävä lähetyksessä kuuden kuukauden ajan. Säilytysaika lasketaan lähetyksen avaamispäivästä.

Jos 18 §:ssä tarkoitetun lähetyksen vastaanottaja tai lähettäjä ei ole saatu selville kuuden kuukauden säilytysajan kuluessa, lähetyksessä on hävitettävä tarkoituksenmukaisella, viestintäviraston luottamuksellisuuden turvaavalla tavalla. Jos lähetyksessä sisältää muuta kuin henkilökohtaiseksi tarkoitettua viestin, sen muu sisältö voidaan myydä sopivaksi katsotulla tavalla.

Lähetyksen sisällön myynnistä kertyneet varat tuloutetaan Viestintävirastolle vähennettyinä myynnistä kertyneillä kuluilla. Myös lähetyksen sisältämät rahat tilitetään Viestintävirastolle.

Lähetyksessä saadaan hävittää 1 momentissa säädettyä määräaikaan noudattamatta, jos kyseessä on:

1) lähetyksessä, jonka sisältö on todennäköisesti pilaantunut;

2) lähetyksessä, jonka sisältö voi aiheuttaa vaaraa terveydelle tai omaisuudelle; tai

3) lähetyksessä, jota ei ilmeisesti ole tarkoitettu henkilökohtaiseksi tai jonka säilyttäminen on muusta vastaavasta syystä ilmeisen tarpeetonta.

32 d §

*Virkavastuu*

Viestintävirastoon myös muussa kuin virkasuhteessa tai siihen verrattavassa palvelussuhteessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan postinkulun varmistustehtäviä.

32 e §

*Poikkeus viranomaisen asiakirjan julkisuudesta ja vaitiolovelvollisuus*

Viestintäviraston hallussa olevat postilähetykset ja niissä olevat asiakirjat, jotka se on saanut tämän luvun mukaista tehtävää hoitaessaan, ovat salassa pidettäviä.

Viestintäviraston palveluksessa oleva ei saa paljastaa postilähetyksestä tai sen sisällöstä tietoja, jotka hän on saanut tämän luvun mukaista tehtävää hoitaessaan. Vaitiolovelvollisuudesta, hyväksikäyttökiellosta ja vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) on säädetty.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei estä Viestintävirastoa antamasta postilähetyksen avaamisesta laadituista pöytäkirjoista tietoja postiyritykselle, jos se on tarpeen lähetyksen oikean vastaanottajan tai lähettäjän selvittämisen edistämiseksi.

## 32 f §

*Viestintäviraston kustannukset*

Edellä 31 §:ssä tarkoitettua postiyrityksiltä perittävää valvontamaksua määrättäessä otetaan huomioon myös Viestintävirastolle postinkulun varmistustehtävistä aiheutuneet kustannukset.

## 33 §

*Pakkokeinot*

Jos postiyritys rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, Viestintävirasto voi velvoittaa postiyrityksen korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä.

Viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitettua päätöksensä tehosteeksi uhkasakon taikka uhan, että toiminta keskeytetään joko osaksi tai kokonaan tai että tekemättä jätetty toimenpide teetetään asianomaisen kustannuksella siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

## 37 §

*Erimielisyyksien ratkaiseminen*

Joka on tyytymätön postiyrityksen 14 §:n perusteella tekemään suunnitelmaan tai postinjakeluun, voi saattaa asian Viestintäviraston ratkaistavaksi. Ratkaisupyyntö on annettava Viestintävirastolle kuudenkymmenen päivän kuluessa kysymyksessä olevan seikan tiedoksisaamisesta. Sille, joka aikoo hakea itseään koskevaan seikkaan Viestintäviraston ratkaisua, on annettava opastusta ratkaisun pyytämisessä.

Viestintäviraston ratkaisuvaltaan eivät kuitenkaan kuulu postiyrityksen ja asiakkaan välisiä sopimussuhteita tai korvausvastuuta koskevat asiat.

## 38 §

*Muutoksenhaku*

Muutosta valtioneuvoston, liikenne- ja viestintäministeriön, Viestintäviraston ja kunnan ra-

kennusvalvontaviranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valtioneuvosto, liikenne- ja viestintäministeriö ja Viestintävirasto voivat päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Hallintotuomioistuin voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kunnes asia on ratkaistu.

## 38 a §

*Viestintäviraston valitusoikeus*

Viestintävirastolla on oikeus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos hallinto-oikeus on kumonnut Viestintäviraston päätöksen tai muuttanut sitä.

## 7 luku

**Erinäiset säännökset**

## 39 §

*Virka-apu*

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta, tulliviranomaisilta ja rajavartiolaitokselta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten täytäntöön panemiseksi.

## 42 §

*Postimerkkien julkaiseminen ja postimaksumerkinnän käyttäminen*

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä postimerkkejä vastaavan postimaksumerkinnän muodosta ja sen sijoittamisesta kirjelähtykseen sekä sen muusta käytöstä.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 20 \_\_\_\_\_.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

**EV 114/2001 vp — HE 100/2001 vp**

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisiin 18 §:ssä jätetty postiyrityksen kuljetettaviksi ennen tä-  
tarkoitettuihin lähetyksiin ja postitoimintalain män lain voimaantuloa.  
(907/1993) 9 §:n mukaisiin lähetyksiin, jotka on

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2001